

15.4.2015

Puolustusministeriö
kirjaamo@defmin.fi

Puolustusministeriön lausuntopyyntö 9.2.2015

Lausunto Tiedonhankintalakityöryhmän mietinnöstä

Puolustusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa tiedonhankintalakityöryhmän mietinnöstä. Valtiovarainministeriö esittää lausuntoon seuraavaa.

Tiedustelulainsäädäntö on kyberturvallisuuteen liittyvien kasvavien uhkien vuoksi alue, jota on syytä kehittää tulevaisuudessa. Kyberturvallisuuteen liittyvät viranomaisvastuut ovat nykyisin hajautuneet usean ministeriön ja niiden hallinnonalojen organisaatioiden kesken, joten alueen vastuiden selkeämpi organisoiminen ja toimivaltakysymykset tulisi selvittää samassa yhteydessä, kun asiaa muuten selvitetään. Olennaista olisi taata sopiville viranomaistahoille tarkoituksenmukaiset oikeudet kyberrikollisuuden ehkäisyyn, mutta huomioida myös täysimittaisesti yksilöiden oikeus tietosuojaan. Tämän takaamiseksi kyberturvallisuusviranomaisista aidosti riippumaton lupamenettely ja valvontajärjestelmä ovat hyvin kannatettavia. Sotilastiedustelun osalta Suomelle tulisi rakentaa uskottava kyvykkyys estää mahdollisia kyberhyökkäyksiä.

Valtiovarainministeriön Julkisen hallinnon ICT-toiminto edistää yhteiskunnan digitalisaatiota ja pitää merkittävänä julkisen hallinnon sekä yritysten ja kolmannen sektorin digitaalisen toimintaympäristön turvaamista. Erityisesti valtion ylimmälle johdolle ja yhteiskunnan turvallisuuden kannalta keskeisille viranomaisille tulee voida mahdollistaa johtamisessa tarvittava viestintä ja tiedonhankinta. Tämä edellyttää, että keskeiset tietoaaineistot ovat käytettävissä ja johtamisessa tarvittavat tieto- ja viestintätekniset palvelut toimivat kaikissa turvallisuustilanteissa. Kansallista turvallisuutta digitalisaatioissa on vahvistettava samalla kun kansalaisten digitaalinen toimintaympäristö ja sähköiset palvelut sekä viestinnän yleinen luottamuksellisuus, eheys ja saatavuus turvataan.

Valtiovarainministeriön yhtenä tehtävänä on julkisen hallinnon viranomaisten tietohallinnon yleinen ohjaus. Tästä ohjauksesta on säädetty

erityisesti laissa julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta (634/2011, tietohallintolaki), laissa valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen järjestämisestä (1226/2013, TORI-laki) ja laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkko toiminnasta (10/2015, TUVE-laki). Lisäksi valmiuslain (1552/2011) perusteella valtiovarainministeriö voi määrätä poikkeusoloissa valtion tietohallinnon, tiedonkäsittelyn, sähköisten palveluiden, tietoliikenteen ja tietoturvallisuuden järjestämisestä. Näissä laissa määritellyissä tehtävissä valtiovarainministeriö tarvitsee ajantasaista ja ennakoivaa tilanneymmärrystä julkisen hallinnon viranomaisien tiedonkäsittelystä, sähköisistä palveluista, tietoliikenteestä ja tietoturvasta sekä näihin kohdistuvista uhkista ja niiden analyyseistä.

Tiedonhankintalakityöryhmän mietinnössä kuvattujen viranomaisten tiedonhankintamenetelmien kehittämisehdotusten voidaan arvioida tuottavan toteutuessaan myös valtiovarainministeriön Julkisen hallinnon ICT -toiminnon tarvitseman tilanneymmärryksen muodostamisessa tarvittavia analyysoituja tietoja ja mahdollistavan ennakkovaroituksen tekemisen merkittävässä tieto- ja kyberturvallisuusloukkaustilanteissa. Tiedonhankinta on yksi keino tieto- ja kyberturvallisuuden edistämisessä, jonka lisäksi tarvitaan turvallisuus- ja varautumisvaatimuksia täyttävää osaamista, toimintaprosesseja ja teknisiä ratkaisuja. Valtiovarainministeriön näkökulmasta on selkeä tarve tarkemmin kuvata tiedonhankinnan mahdollisuuksia ja rajoituksia. Strategista ja taloustieteellistä tutkimusta tieto- ja kyberturvallisuuden merkityksestä tulee lisätä, jotta voidaan ennakoida ja johtaa digitalisaation vaatimia muutoksia hallinnossa ja säädöksissä.

Tämän perusteella valtiovarainministeriö pitää hyvin perusteltuna mietinnön ehdotusta siitä, että tiedustelua koskevan säädösperustan luomiseksi käynnistettäisiin mietinnössä mainitut lainsäädäntöhankkeet. Muun muassa työryhmän tunnistamien perustuslakiin liittyvien kysymysten vuoksi vaiheittainen jatkovalmistelu vaikuttaa perustellulta. Erityisesti valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että lainsäädäntöä valmisteltaessa huomioitaisiin riittävästi viranomaisten keskinäisen tiedonvaihdon tarpeet ja ennakoivan tilanneymmärryksen ja analyysoitujen tietojen välittäminen viranomaisten kesken.

Tiedonhankintalakityöryhmän mietintöön on sisällytetty arvioita valmisteltavan lainsäädännön mahdollisista vaikutuksista elinkeinoelämälle. Valtiovarainministeriö korostaa, että lainsäädäntöhankkeiden tuloksena elinkeinoelämän toiminnan turvaamisen tulee parantua eikä elinkeinoelämän taloudellisia edellytyksiä toimia tule merkittävästi heikentää. On tärkeää, että yritykset tahtovat jatkossakin sijoittua Suomeen. Lainsäädäntöhankkeiden aikana tulee syventää vaikutusten arviointia elinkeinoelämälle ja valtiontalouteen.

Valtiovarainministeriön Julkisen hallinnon ICT-toiminnon vastuulla olevaan julkisen hallinnon tietohallinnon ohjaukseen kuuluu ohjaus koskien yksityisyyden suojaa ja luottamuksellisen viestinnän suojaa hallinnossa käsiteltävien tietojen näkökulmasta. Valtiovarainministeriö korostaa, että yksityisyyden suoja ja luottamuksellisen viestinnän suoja on hallinnossa käsiteltävien tietojen näkökulmasta otettava huomioon lain-

säädäntöhankkeissa siten, että kansalaisten digitaalisen toimintaympäristön turvallisuus paranee.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
Budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen

Tiedoksi

Budjettiosasto (Jylhäkangas, Syrjänen)
JulkICT (Kuusisto, Kerola)

